

Książka stanowi pierwsze w Polsce opracowanie problemu bezpieczeństwa pracowników socjalnych oraz agresji kierowanej do nich przez klientów. Szeroko zakrojone badania w niej zawarte nie pozostawiają żadnych złudzeń co do bezpieczeństwa pracy pracowników socjalnych. Książka, stanowiąc empiryczne studium bezpieczeństwa pracowników socjalnych oparte o rzetelne, ogólnopolskie badanie sondażowe, jest nie tylko wartościowa poznawczo, ale przede wszystkim jest podstawą do bardzo ważnej dyskusji na temat bezpieczeństwa w ogóle i roli pracowników socjalnych w społeczeństwie.

Gdy weźmie się pod uwagę ogólnorozwojowe tendencje społeczne, również opisane w książce, problem bezpieczeństwa pracowników socjalnych, jak też innych służb, np. mundurowych czy służby zdrowia, stanie się istotną kwestią publiczną będącą konsekwencją m.in. stałej tendencji do ekonomicznego różnicowania się społeczeństw europejskich, a także procesów migracyjnych. Najważniejsza wydaje się ta ostatnia kwestia, która stwarza konieczność włączenia do szerszego społeczeństwa jednostek lub grup znacząco różniących się statusem społeczno-ekonomicznym. Zjawisko różnicowania się społecznego prowadzi do frustracji na wielu poziomach funkcjonowania jednostki. W tej sytuacji najbardziej narażone będą służby znajdujące się najbliżej osób doświadczających wykluczenia społecznego, przede wszystkim pracownicy socjalni.

Anna Dunajska

mgr pedagogiki, specjalista pracy socjalnej, długoletni pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, pracownik Uniwersytetu Gdańskiego przekazujący wiedzę studentom z zakresu diagnozowania potrzeb, projektowania pracy w środowisku lokalnym oraz pracy socjalnej. Jej zainteresowania zawodowe oscylują wokół zagadnień związanych z dziecięcą biedą, a szczególnie wspierania dzieci z rodzin wieloproblemowych przez angażowanie w ten proces środowiska lokalnego. Swoją uwagę skupia również na problematyce kompleksowej pomocy rodzinie. Aktywny związkowiec, członek komisji zakładowej, działający na rzecz poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy pracowników pomocy społecznej. Twórca i realizator wielu programów i projektów dotyczących sfery pomocy społecznej. Autorka wielu publikacji, doświadczony trener, współpracownik wielu ośrodków szkoleniowych.

Marcin Boryczko

doktor nauk pedagogicznych, adiunkt w Zakładzie Pedagogiki Społecznej w Uniwersytecie Gdańskim. Zainteresowania badawcze koncentrują się wokół problematyki quasi-rynkowych przemian systemu edukacyjnego, teorii kodów językowych, polityki społecznej oraz pracy socjalnej. Specjalizuje się w stosowaniu krytycznej etnografii w różnych kontekstach badań społecznych. Autor wielu publikacji.

Aneta Grodzicka

doktor nauk technicznych; specjalista w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ratownictwa górniczego; od 12 lat nauczyciel akademicki na Politechnice Śląskiej w

Gliwicach, organizator i opiekun studenckiego koła naukowego Bezpieczna ściana, współorganizator i kierownik laboratorium BHP i ratownictwa górniczego; od 5 lat współpracuje z Centralną Stacją Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu. Obszary zainteresowań naukowo-dydaktycznych to: bezpieczeństwo i higiena pracy, ratownictwo górnicze, zagrożenia górnicze, ryzykowne zachowania pracowników. Autorka wielu publikacji i referatów naukowych i dydaktycznych, w tym 5 monografii naukowych i podręczników akademickich o tematyce bezpieczeństwa pracy i ratownictwa górniczego.

Marcin Krause

doktor nauk technicznych; specjalista w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; od 19 lat nauczyciel akademicki na Politechnice Śląskiej w Gliwicach, opiekun specjalności kształcenia Technika i organizacja bezpieczeństwa i higieny pracy; od 19 lat wykładowca w Wyższej Szkole Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach. Obszarem zainteresowań naukowo-dydaktycznych jest bezpieczeństwo i higiena pracy, w tym: analiza zagrożeń i ocena ryzyka, analiza i badania wypadków, edukacja i szkolenie, systemy zarządzania. Autor wielu publikacji i referatów naukowych i dydaktycznych, w tym 6 monografii naukowych i podręczników akademickich o tematyce BHP.

Spis treści:

Wprowadzenie
Anna Dunajska

CZĘŚĆ I. Praca socjalna – zawód szczególnego ryzyka?

ROZDZIAŁ 1. Pracownik socjalny w ośrodku pomocy społecznej
Anna Dunajska

1.1. Wymagania zawodowe i specyfika pracy

ROZDZIAŁ 2. Pracownik socjalny – ambiwalencja roli w kontekście problemu przemocy w społeczeństwie i zagrożenia bezpieczeństwa
Marcin Boryczko

2.1. Bezpieczeństwo pracownika socjalnego w aspekcie zjawiska przemocy
2.2. Ambiwalencja roli pracownika socjalnego w kontekście genezy państwa opiekuńczego
2.3. Pracownik socjalny w polu biurokracji państwowej

ROZDZIAŁ 3. Znaczenie bezpieczeństwa w pracy pracownika socjalnego
Marcin Boryczko

3.1. Przegląd badań dotyczących aktów przemocy, kierowanych do pracowników socjalnych
3.2. Przeciwdziałanie i przewidywanie przemocy kierowanej wobec pracowników socjalnych

ROZDZIAŁ 4. Metodologia badań

Anna Dunajska

ROZDZIAŁ 5. Bezpieczeństwo pracy pracownika socjalnego – analiza wyników badań

Marcin Boryczko, Anna Dunajska

- 5.1. Czynniki kształtujące stosunek do zawodu i wykonywanej pracy
 - 5.1.1. Stosunek do zawodu i pracy
 - 5.1.2. Atmosfera w miejscu pracy i współpraca
 - 5.1.3. Wynagrodzenie w ocenie pracowników socjalnych
 - 5.1.4. Podsumowanie i interpretacja wyników
- 5.2. Specyfika warunków i organizacji pracy socjalnej
 - 5.2.1. Warunki i organizacja pracy socjalnej w biurze
 - 5.2.2. Warunki i organizacja pracy socjalnej w terenie
- 5.3. Stosunek pracowników socjalnych do organizacji związkowych
 - 5.3.1. Solidarność związkowa
 - 5.3.2. Powody niechęci do uczestnictwa i zakładania związku zawodowego
- 5.4. Przełożeni w opinii pracowników socjalnych
 - 5.4.1. Przełożony jako lider, menedżer, specjalista i człowiek
 - 5.4.2. Wspieranie i (anty)wspieranie pracy zespołu
- 5.5. Poczucie bezpieczeństwa pracowników socjalnych w związku z wykonywaną pracą
 - 5.5.1. Poczucie bezpieczeństwa podczas pracy w biurze
 - 5.5.2. Poczucie bezpieczeństwa podczas pracy w terenie
 - 5.5.3. Poczucie zagrożenia ze strony klientów pomocy społecznej
 - 5.5.4. Pracownik socjalny jako świadek i obiekt agresji
 - 5.5.5. Pracownik socjalny a trudny klient
 - 5.5.6. Zabezpieczenia oferowane przez pracodawcę
- 5.6. Analiza niebezpiecznych sytuacji doświadczanych przez pracowników socjalnych w związku z wykonywaną pracą
 - 5.6.1. Sytuacje niebezpieczne i kategorie agresji doświadczanej przez pracowników socjalnych
 - 5.6.2. Charakterystyka przemocy fizycznej kierowanej w stosunku do pracowników socjalnych
- 5.7. Inne sytuacje i zachowania utrudniające wykonywanie pracy
 - 5.7.1. Relacje w środowisku pracy
 - 5.7.2. Biurokratyczne paradoksy i uwikłania pracowników socjalnych
 - 5.7.3. Demotywuujące czynniki w pracy pracownika socjalnego
- 5.8. Praca socjalna – zawód szczególnego ryzyka
 - 5.8.1. Trudności i zagrożenia w pracy pracownika socjalnego
 - 5.8.2. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo
- 5.9. Skutki zdrowotne wykonywania pracy pracownika socjalnego
 - 5.9.1. Wpływ pracy na zdrowie psychiczne i fizyczne
 - 5.9.2. Wpływ pracy na życie prywatne
 - 5.9.3. Używkki – próby radzenia sobie z zagrożeniem i zmęczeniem
- 5.10. Proponowane zmiany w celu poprawy bezpieczeństwa pracy pracownika socjalnego

CZĘŚĆ II. Bezpieczeństwo i higiena w pracy socjalnej

ROZDZIAŁ 6. Podstawowe wymagania bhp w pracy socjalnej

Aneta Grodzicka, Marcin Krause

- 6.1 Podstawy prawne
- 6.2. Podstawowa terminologia
- 6.3. System ochrony pracy
- 6.4. Zagrożenia w środowisku pracy
- 6.5. Wypadki przy pracy
- 6.6. Choroby zawodowe
- 6.7. Szkolenia w dziedzinie bhp
- 6.8. Ocena ryzyka zawodowego
- 6.9. Zarządzanie bezpieczeństwem

ROZDZIAŁ 7. Bezpieczeństwo i zdrowie w pracy socjalnej – analiza wyników badań

Aneta Grodzicka, Marcin Krause

- 7.1. Profilaktyczne badania lekarskie pracowników socjalnych
- 7.2. Szkolenia pracowników socjalnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy
- 7.3. Inne specjalistyczne szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe pracowników socjalnych
- 7.4. Zagrożenia występujące w środowisku pracy socjalnej oraz związane z nimi ryzyko zawodowe
 - 7.4.1. Praca w biurze
 - 7.4.2. Praca w terenie
 - 7.4.3. Porównanie pracy w biurze i pracy w terenie
 - 7.4.4. Podsumowanie wyników badań
- 7.5. Podsumowanie – wnioski z badań

Bibliografia

Spis rysunków

Notka biograficzna